

HUMAN CAPITAL AGENDA IN UITVOERING

AANJAGEN EN OPLOSSEN

Het is precies een jaar na de invoering van de Human Capital Agenda. Wat is er gebeurd afgelopen jaar en wat merkt het groen onderwijs ervan? Programmaleider Tuinbouw Tara Kolk vertelt erover.

TEKST EN FOTOGRAFIE LEONIE BARNIER

Het Topteam Tuinbouw helpt scholen bij het regelen van onderwijs door mensen uit het bedrijfsleven, zodanig dat ze het kunnen verantwoorden naar de inspectie

Tara Kolk, die niet 'uit het groen' komt, is verrast door de complexiteit, de diversiteit en de internationale gerichtheid van het groen onderwijs

De voorzitter van het Topteam Tuinbouw, Loek Hermans, gaf een jaar geleden in een interview in dit blad aan wat de actiepunten zijn voor 2012 en 2013 in de Human Capital Agenda (HCA): belemmeringen weghalen in de bevoegdhedenregeling, het inrichten van Centra voor Innovatief Vakmanschap en *Centres of Expertise*, de verbinding tussen grijs en groen onderwijs, de aanstelling van lectoraten op belangrijke thema's en internationalisering. Dat was in december 2011, toen de twee groene topsectoren Tuinbouw & Uitgangsmaterialen en Agro & Food hun HCA opleverden. In deze agenda formuleren de topsectoren hoe ze het menselijk kapitaal willen benutten om (toekomstige) tekorten op de arbeidsmarkt te voorkomen. Door de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven te verbeteren en de aantrekkingskracht van de sectoren te vergroten door verbetering van het beroepsperspectief.

Tara Kolk is sinds januari programmaleider voor de HCA Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Haar taak is het om aan de hand van de actiepunten onderwijs en bedrijfsleven dichter bij elkaar te brengen. Wat is er bereikt?

Tara Kolk

Studeerde Management Economie en Recht aan de Hanzehogeschool Groningen. Haar afstudeeronderzoek bij het ministerie van Onderwijs ging over rendementen, organisatorische en financiële inbedding van kleine opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijsstelsel.

Was actief in de HBO Raad en in de studentenpolitiek; was van 2010 tot 2012 politiek assistent in de Tweede Kamer. Is sinds januari 2012 programmaleider van de Human Capital Agenda Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Verrast

Wat betreft het imago van groen onderwijs is Kolk, die niet 'uit het groen' komt, vooral verrast. Door de complexiteit, de diversiteit en de internationale gerichtheid. "Het beeld dat de sector saai is en dat je er vieze vingers krijgt, is onterecht. Ik persoonlijk vind bijvoorbeeld de link naar gezondheid en welbevinden erg interessant. Als je ziet wat je vanuit deze sector kunt doen om de zorgkosten terug te dringen, fantastisch! Groen onderwijs moet door de inhoud, door wat het de leerlingen aanbiedt, laten zien wat de mogelijkheden van de sector zijn. Campagnes om het imago te verbeteren zijn leuk, maar uiteindelijk moet het toch vanuit de inhoud komen." Dat is een taak voor onderwijs en bedrijfsleven samen; de taak van het Topteam is om randvoorwaarden te scheppen en belemmeringen weg te nemen.

Bevoegd

Een van die belemmeringen is de bevoegdhedenregeling. Iedereen ziet de meerwaarde van mensen uit het bedrijfsleven voor de leerlingen en de scholen. "Ze zijn ook goed voor het imago van het onderwijs. Iedereen die onderwijs heeft gehad, weet hoe het was als er zo'n bevlogen persoon uit de praktijk voor de klas stond." Maar deze les die door een 'onbevoegde' wordt gegeven, telt niet mee in het urenplaatje waarop de leerling recht heeft en waar de school aan moet voldoen. De Topsector zit dan ook met onderwijs, bedrijfsleven en met overheid en Inspectie van het Onderwijs om de tafel om dit recht te breien. Met als gezamenlijk doel: meer ruimte voor de school om de samenwerking met het bedrijfsleven vorm te geven. Kolk: "Het blijkt vaak een interpretatieprobleem: bijvoorbeeld wat houdt

het in dat een bevoegd docent op afroep beschikbaar moet zijn? Wij maken dat duidelijk en komen met praktische voorbeelden hoe je dat als school kunt regelen, zodanig dat de school het kan verantwoorden naar de inspectie."

Verbinding grijs-grijs

Een van de andere actiepunten voor 2012 is de samenwerking tussen groen en grijs onderwijs. Kolk ziet kansen in groene opleidingen met een grijscomponent en grijze opleidingen met een groene component. Studenten die bijvoorbeeld een opleiding in de logistiek volgen kunnen een deel daarvan binnen de groene sector volgen. "Zorgen dat de groene studenten tijdens de studie in aanraking komen met grijze aspecten, en dat grijze studenten de mogelijkheden in het groen zien. Op hbo-niveau kan dat heel makkelijk in de vorm van minoren. Op mbo-niveau zijn er binnen de nieuwe kwalificatiestructuur mogelijkheden in de vrije ruimte." Als voorbeeld noemt Kolk het Kenniscentrum Handel dat tuincentra als stagebedrijven heeft. "Leerlingen zijn daar heel enthousiast over. Die zien de bedrijvigheid, de internationale handel. Die zeggen: wat gebeurt hier?!"

CIV's en lectoraten

Nog een actiepunt van het Topteam Tuinbouw is de oprichting van Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV). Het businessplan van de aoc's ligt nu bij het ministerie van Economische Zaken. Kolk heeft er alle vertrouwen in dat het goedgekeurd wordt. In het CIV Tuinbouw & Uitgangsmaterialen zitten alle aoc's waar tuinbouw en uitgangsmaterialen een belangrijke rol spelen; Lentiz is penvoerder. Er komt één landelijk virtueel centrum met regionale

‘Imago vliegen we vanuit de HCA echt aan vanuit de inhoud, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van content’

uitvoeringslocaties met elk hun eigen kracht en expertise. De aoc's richten de uitvoeringslocaties of meetingpoints zelf in op basis van bestaande structuren en ze werken nauw samen met het bedrijfsleven. De scholen geven dit CIV vorm; de HCA zorgt voor randvoorwaarden. Zo wil de topsector bij de vier innovatiethema's (zie kader) zorgen voor contentontwikkeling. “Welke nieuwe ontwikkelingen zien wij,

bijvoorbeeld rond het thema Meer met minder, waarvoor nieuwe content nodig is? Dat materiaal komt uiteindelijk beschikbaar voor de docent en de scholier. En dat draagt dus weer bij aan het imago. Imago vliegen we vanuit de HCA echt aan vanuit de inhoud.”

Verder wordt ingezet op lectoraten die aansluiten bij de innovatiethema's. Kolk vertelt dat ze vanuit de HCA zeiden: als het bedrijfsleven het thema Gezondheid en welbevinden belangrijk vindt, moet er dan geen lectoraat komen dat zich hiermee bezig houdt? “Op dit moment is de inschrijving afgerond voor het lectoraat ‘Mens en plantgezondheid in combinatie met het terugdringen van de zorgkosten’. Dat gaat ook over preventie en de kennisverspreiding over dit onderwerp in de maatschappij.”

Het buitenland

Ook internationalisering is een actiepunt voor 2012. Ondernemers willen hieraan aandacht besteden en het onderwijs ziet dat dit een belangrijk thema is waarin het iets wil en kan betekenen. De topsector nodigt mensen uit het onderwijs uit en vier of vijf ondernemers die in het buitenland actief zijn. Ze laten die ondernemers vertellen over wat hun medewerkers in Nederland nodig hebben aan internationale competenties, zegt Kolk, of wat ze nodig hebben als ze net een kas in Brazilië geopend hebben. Het onderwijs geeft vervolgens aan of en hoe het aan deze onderwijsbehoefte kan beantwoorden. “Uiteindelijk landt dit in de bestaande structuren.” Behalve aanjager is de topsector wat betreft internationalisering probleemoplosser, voor vragen uit het bedrijfsleven en uit het onderwijs. “De AOC Raad gaf aan dat buitenlandse studenten hier geen

diploma kunnen halen door de Nederlandse taaleisen die gesteld worden. Dat pak ik nu op.”

In 2013

Met alle actiepunten die Loek Hermans vorig jaar noemde, is op zijn minst een begin gemaakt. “Met elkaar. Met het onderwijs, het bedrijfsleven en de overheid gezamenlijk. In 2013 moet internationalisering verder vorm krijgen. Het CIV bestaat nu op papier en moet nu meer gaan leven. Het Centre of Expertise moet in oktober 2013 op papier rond zijn. Waar we nu erg op gaan inzetten is op gezamenlijk sturen op de innovatiegelden. Zoals dit ook is gebeurd voor onderzoekscapaciteit; dit is tripartiet opgepakt, dus gezamenlijk vanuit kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheid. Dat willen we ook bij bijvoorbeeld de aanvraag van Kigo-middelen en lectoraten.”

Kolk, tot slot: “We volgen nu natuurlijk de discussie over hoe de structuur met de AOC Raad, Aequor en de Groene Kenniscoöperatie straks wordt vormgegeven. Ook omdat we vinden dat de samenwerking met het bedrijfsleven er goed in moet zitten.” ■

Kijk voor links en eerder verschenen artikelen over de HCA en de topsectoren op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 14.

Onderdelen Topsectoren Tuinbouw & Uitgangsmaterialen

1. Kennis en innovatie, met vier innovatiethema's:
 - > Meer met minder. Uitdaging: met minder ruimte, water, energie en mineralen 7,7 miljard mensen aan kwalitatief hoogwaardig voedsel en aan duurzaam geproduceerde sierteeltproducten helpen.
 - > Voedselveiligheid en -zekerheid. Uitdaging: ziektes of plagen die de volksgezondheid schaden, vermijden of snel kunnen herleiden om zo het risico op het uitbreken en het verspreiden van een (voedsel)crisis te beperken.
 - > Gezondheid en welbevinden. Uitdaging: voorzien in gezonde voeding en een gezond leef-, woon- en werkklimaat om de voortdurend stijgende gezondheidskosten een halt toe te roepen en bij te dragen aan het geluk en welbevinden van de wereldbevolking.
 - > Samenwerkende waardeketens. Uitdaging: efficiënt, duurzaam ingerichte en economisch rendabele ketens om te voorzien in de unieke vraag van consumenten naar tuinbouwproducten.
2. Buitenlandbeleid
Ontwikkeling van ketenconcepten in opkomende markten en OS*-landen. Niet alleen voor productie en handel maar ook met kennisoverdracht. (*Ontwikkelingssamenwerking)
3. De Human Capital Agenda, met de speerpunten:
 - > imago en goed werkgeverschap;
 - > Centrum voor Innovatief Vakmanschap en Centre of Expertise;
 - > aanpassing van de bevoegdheidsregeling;
 - > internationalisering verweven in het opleidingsaanbod en kennis als exportproduct.